

Orimattilan kaupunginhallituksen vastine arviointikertomuksen havainnoille

Strategiset tavoitteet

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan henkilöstötavoitteiden toteutumisessa on havaittavissa puutteita vuonna 2025. Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus oli 15,7 prosenttia, mikä ylittää selvästi asetetun alle 10 prosentin tavoitetason. Tämä viittaa siihen, että henkilöstön pysyvyyttä ei ole kyetty turvaamaan tavoitellulla tavalla. Myös henkilöstökokemusta kuvaavat mittarit jäivät tavoitetasosta.

Henkilöstökyselyn mukaan työnantajan suosittelua kuvaava NPS-luku oli -9, mikä alittaa tavoitellun tason (+10). Samoin työntekijöiden kokemus oman työn merkityksellisyydestä sekä organisaation sisäisestä tiedottamisesta jäi alle tavoitetason. Kokonaisuutena tarkastellen henkilöstön luottamukseen ja yhteisöllisyyteen liittyvät tavoitteet eivät ole toteutuneet, vaikka ne on tunnistettu keskeiseksi menestystekijäksi. Tulokset osoittavat, että henkilöstökokemuksen ja työyhteisön toimivuuden kehittämisessä on edelleen selkeitä kehittämistarpeita.

Miten henkilöstön tilannetta edistetään jatkossa?

Vastaus:

Henkilöstön pysyvyyden ja henkilöstökokemuksen kehittämistarpeet on tunnistettu, ja niiden parantamiseksi on käynnistetty toimenpiteitä koko organisaation ja toimialojen tasolla. Keskeisiä toimenpiteitä ovat johtamisen ja esihenkilötyön kehittäminen, henkilöstöprosessien ja ohjeistusten selkeyttäminen sekä sisäisen viestinnän ja henkilöstösuunnittelun parantaminen. Marraskuussa 2026 käynnistyy koko organisaation yhteinen esihenkilövalmennus, ja esihenkilötyötä tuetaan myös säännöllisillä infoilla, hallintoklinikoilla ja esihenkilötyön vuosikellolla.

Henkilöstön tilannetta seurataan jatkossa aiempaa systemaattisemmin. Henkilöstökysely uudistetaan, lähtöpalautekäytäntöä ja henkilöstöraportointia kehitetään sekä henkilöstödatan

hyödyntämistä johtamisessa vahvistetaan. Kehittämistä tehdään yhdessä henkilöstön edustajien ja esihenkilöiden kanssa.

Tavoitteena on vahvistaa henkilöstön pysyvyyttä, työhyvinvointia, johtamista, viestintää ja yhteisöllisyyttä sekä seurata toimenpiteiden vaikuttavuutta säännöllisesti.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta - tavoitteelle ei ole määritelty kaupunkitasoista taktista tavoitetta. Lautakunta pitää positiivisena, että yritysmyönteisyyteen on kaupungissa panostettu. Tälle strategiselle tavoitteelle tulisi kuitenkin olla mitattava tavoite.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut - tavoite on edennyt suunnitellusti vuoden 2025 aikana, mutta lautakunnan näkemyksen mukaan asetettu mittari ei mittaa tavoitteen saavuttamista.

Onko asukkaiden palvelukokemus parantunut toteutetun kuntalaiskyselyn perusteella?

Vastaus:

Kuntalaiskysely toteutettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2025. Tätä aiemmin kuntalaisten näkemyksiä ei ole kysytty, joten palvelukokemuksen parantumista ei voi todeta yhdellä kyselyllä.

Kuntakonserni

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kuntakonsernin strategista ohjausta ja omistajaohjausta tulisi kehittää ja roolit ja vastuut selkeyttää. Tarkastuslautakunta on huolissaan Orimattilan Vesi Oy:n huomattavasta korjausvelan määrästä. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota yhtiöiden omavaraisuusasteisiin.

Osalle tytäryhtiöstä on asetettu strategisesti tavoitteeksi ylijäämäinen tulos. Tämä on lähtökohtaisesti osakeyhtiölain mukainen tavoite. Löytyisikö yhtiöille jatkossa muita strategisia tavoitteita?

Syys-lokakuussa käytävien talousarvioneuvotteluiden aikana yhtiöille asetetaan tavoitteet.

Konsernitoimialan vastineet

Miksi ruokapalveluiden ateriamäärissä on suuri ero tavoitteen (509 700) ja toteuman (623 373) välillä?

Vastaus:

Talousarvion tavoitteeseen oli laskettu vain arvioitua lounaat vuodelle 2025, kun toteumaan oli laskettu mukaan toteutuneet aamupalat, välipalat, lounaat, päivälliset ja iltapalat. Jatkossa talousarvion ja tilinpäätöksen suoritteiden laskenta on yhteneväinen.

Taktinen tavoite: Digitaalisten palveluiden kehittäminen sisäisissä ja ulkoisissa palveluissa				
Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio	
Mittari Sosiaalisen median seuraajat, verkkosivujen kävijät Tavoitetaso Sosiaalisen median seuraajia 7 000 (lokakuussa 2024: 6 695 seuraajaa) Verkkosivuilla keskimäärin 18 000 käyntiä/kk (vuonna 2024: 17 640 käyntiä/kk) Mittari Ennakkovaikutusten arviointi on otettu osaksi päätöksentekoa (yritysvaikutusten arviointi) Tavoitetaso Ennakkovaikutusten arviointi on osa päätöksentekoa (yritysvaikutusten arviointi)	Verkkosivujen kesikävijämäärä oli vuoden aikana noin 15 870 käyntiä / kk. Kuukausittainen vaihtelu oli suurta. Vilkkaimmat kuukaudet olivat tammi-, huhti-, touko-, elo- ja syyskuut. Sosiaalisen median seuraajia oli vuoden lopussa noin 8 500. Yritysvaikutusten ennakoarviointi otettu käyttöön kaupunkitasoisesti toimielinpäätöksenteossa.	Toteutuu osittain	Tavoite on toteutunut osittain. Mitä sosiaalisen median kanavia on laskettu Digitaalisten palveluiden kehittäminen sisäisissä ja ulkoisissa palveluissa – taktisen tavoitteen seuraajamääriin?	

Vastaus:

Sosiaalisen median kanaviin on laskettu kaikki kaupungin sosiaalisen median kanavat (Facebook, Instagram, LinkedIn, Youtube ja X)

Sivistystoimialan vastineet

Tarkastuslautakunta pitää sivistystoimialan riskiarvojen kasvamista huolestuttavana kehityksenä.

Vastaukset arviointikertomuksen havaintoihin

Opetuspalvelut

Tarkastuslautakunta lausuu arviointikertomuksessaan, että opetuspalvelujen mittaristoa ja tavoitetasoa tulisi selkeyttää.

Opetuspalvelut ovat asettaneet v. 2026 operatiiviseksi tavoitteiksi sellaisia kokonaisuuksia, joita voidaan selkeämmin pilkkoa pienemmiksi osiksi ja mittaroida numeerisesti tai laadullisesti. Esimerkiksi oppimistulosten ja osaamistason nostamisen mittaroinnissa voidaan käyttää oppimistestien tuloksia ja vertailla niitä paikallisesti ja alueellisesti. Työhyvinvoinnin paranemista voidaan mitata esimerkiksi sairauspoissaolotilastojen ja uudistetun henkilöstökyselyn tuloksilla. Opetuspalvelujen tavoitteiden arvioinnissa ja mittaroinnissa pyritään myös osoittamaan jatkossa selkeämmin, miten talousarviossa asetetuilla määrärahoilla on kyetty toteuttamaan tavoitteet.

Varhaiskasvatuspalvelut

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteen saavuttamiseksi on tehty hyviä toimenpiteitä. Tavoitteen toteutumisen arviointi on kuitenkin haasteellista, koska mittaristo ja tavoitetaso eivät ole selkeitä.

Varhaiskasvatuksen arviointiprosessissa yhdistyvät määrällinen (kvantitatiivinen) ja laadullinen (kvalitatiivinen) arviointi, ja niiden vahvuus on juuri siinä, että ne täydentävät toisiaan. Tietyn mitattavan tavoitetason asettamista oleellisempaa on toimintakulttuurissa toteutuva kehittämisprosessi ja ammatillinen reflektio.

Varhaiskasvatuspalvelut kiittää huomioista ja selkeyttää mittaristoa ja tavoitetasoa.

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut

Tarkastuslautakunta kiinnitti raportissaan huomioita uimahallin ja kuntosalin kävijämäärätavoitteisiin ja siihen millä perusteella tavoitetasot on asetettu. Tavoitetason asettelu perustuu kävijämäärän hallittuun kasvattamiseen sekä sitä kautta saatuihin tuottojen kasvuun. Kasvun tavoittelu on pyritty pitämään maltillisena uimahallin käyttäjäkapasiteetti huomioiden.

Tarkastuslautakunnan huomio Wellamo-opiston kävijämääriin osoittautui merkitykselliseksi. Wellamo-opiston orimattilalaisten opiskelijoiden lukumäärien muutokset vuosina 2023, 2024 ja 2025 johtuvat vuoden 2024 tilinpäätökseen päätyneestä väärästä luvusta. Oikeat opiskelijamäärät ovat seuraavat: v. 2023/1423 opiskelijaa, v. 2024/1555 opiskelijaa, v. 2025/1727 opiskelijaa. Luvut on tarkastettu Wellamo-opiston rehtorilta. Näin ollen opiskelijamäärä on ollut maltillisesti nousujohteinen.

Tarkastuslautakunnan huomioon Ohjaamo-toiminnasta, toiminta on tarkoitus käynnistää vuoden 2026 lopulla. Ohjaamon käynnistymiseen liittyvät haasteet ja sitä myötä viivästymisen syynä ovat olleet mm. ostopalvelusopimuksen kariutuminen Kärkölän kanssa heidän YT-neuvotteluiden myötä sekä rekrytoinnin viivästyminen. Toiminnan on tarkoitus alkaa uuden nuorisotilan avautumisen myötä osaamisen ja resurssin vahvistuttua kevään ja syksyn 2026 myötä.

Henkilöstön vaihtuvuus

Tarkastuslautakunnan mukaan palveluverkkomuutokset ovat voineet vaikuttaa tuloksiin. Tarkastuslautakunta toteaa, että kehitystä tulee seurata ja miettiä tarpeelliset toimenpiteet tilanteen parantamiseksi.

Varhaiskasvatuspalveluissa palveluverkkomuutokset eivät ole vaikuttaneet henkilöstövaihtuvuuteen. Kyse on erityisopettajien erittäin heikosta ja opettajien kohtalaisen heikosta saatavuusongelmasta sekä herkästä liikkuvuudesta esimerkiksi sopivampien

työolosuhteiden mukaan työssäkäyntialueella. Henkilöstökyselyissä esiin nousee alhainen arvostuksen kokemus, joka liittyy vahvasti työvälineisiin ja olosuhteisiin kuten esimerkiksi tilaratkaisuihin. Varhaiskasvatuspalveluissa tuetaan vakinaisen henkilöstön osalta opettajien muuntokoulutusta samoin kuin varhaiskasvatuksen sosionomiksi pätevoitymistä.

Elinvoimatoimialan vastineet

Tarkastuslautakunta arvioi, että elinvoimatoimialan tavoitteiden asetannassa ja mittareiden määrittelyssä eivät tule esille toimialan keskeiset toiminnot. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että Orimattilan tavoitteet tulee määritellä ja etu huomioida seudullisessa yhteistyössä (esim. joukkoliikenne, ympäristöterveys, jätehuolto).

Lupa- ja valvontapalveluiden rakennuslupien suoritettavoite vuonna 2025 oli 200 lupaa. Toteuma vuonna 2024 oli 119 lupaa ja vuonna 2025 87 lupaa. Mihin vuoden 2025 suoritettavoite perustui ja miksi toteuma poikkesi tavoitteesta merkittävästi? Vaikuttiko vuoden 2025 suoritettavoite henkilöstöresurssien mitoittamiseen?

Toimialan vastaukset:

Mihin vuoden 2025 suoritettavoite perustui?

Arvio perustui aiempien vuosien normaalitasoon. Kasvuodotuksiin ja odotuksiin rakentamisen virkoamisesta: Kaupungin elinvoimatavoitteet ja tonttivarannon kehittäminen. Lakiuudistus: Vuoden 2025 alussa voimaan tullut uusi rakentamislaki loi ennakko-odotuksia lupamäärien laskusta.

Miksi toteuma poikkesi tavoitteesta merkittävästi?

Maailmanpoliittinen tilanne ja yleinen suhdanne: Rakennusalan poikkeuksellisen syvä taloudellinen matalasuhdanne laski lupahakemusten määrää. Uusi rakentamislaki (1.1.2025): Laki nosti lupakynnystä. Alle 30 neliömetrin piharakennukset ja alle 50 neliömetrin katokset vapautuivat kokonaan rakentamisluvasta. Tämä vähensi suoraan haettavien lupien kokonaismäärää.

Vaikuttiko suoritettavoite henkilöstöresurssien mitoittamiseen?

Ei vaikuttanut, henkilöstömäärää ei mitoitetta pelkän lupamääräennusteen mukaan, koska rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluu myös rakentamisen ohjaus, neuvonta ja jatkuva valvonta. Lakiuudistuksen tuoma kuormitus: Vaikka lupia myönnettiin vähemmän, uuden lain aiheuttamat muutokset ja sähköinen lupajärjestelmä ja sen vaatimat integraatiot sitoivat henkilöstöresursseja merkittävästi.

Ohjaus ja neuvonta: Lupakynnyksen nousu lisää ohjausta, neuvontaa ja valvontaa. Lisää rakennusvalvonnan tekemää selvitystyötä, vaikka varsinaista lupapäätöstä ei lopulta tarvita.

Mikä oli keskimääräinen käsittelyaika rakennusluvalle ja ympäristöluvalle vuonna 2025?

Toimialan vastaus:

Rakentamisluvan keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2025 oli 14 päivää. Lain edellyttämä käsittelyaikatakuu on kolme kuukautta. Ympäristöluvan keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2025 oli 3,25 kk. Ympäristösuojelulla ei ole lakisääteistä käsittelyaikatakuuta. Lupa- ja valvontavirasto pitää isompien ympäristölupien keskimääräisenä tavoiteaikana kymmentä kuukautta. Kaikissa luvissa puutteellinen hakemus tai lausuntojen pyytäminen muilta viranomaisilta voi pidentää käsittelyaikaa.

Sään ääri-ilmiöt lisääntyvät ilmastonmuutoksen myötä. Miten hulevesien hallinnan suunnittelussa on huomioitu tämä?

Toimialan vastaus:

Uusissa suunnitelmissa otetaan aina huomioon nykyiset suunnitteluohjeet, joissa on huomioitu mahdollinen sademäärien kasvu. Hulevesille suunnitellaan mm. hulevesialtaita, joilla viivytetään vesien kulkua ja hallitaan huleveden laatua. Maahan imeyttämistä voidaan käyttää kohteissa, missä maaperä antaa siihen mahdollisuuden. Vanhoilla asutusalueilla järjestelmät eivät välttämättä toimi voimakkaissa rankkasadetilanteissa. Vanhat järjestelmät ja katuratkaisut vaativat nyt ja tulevaisuudessa saneeraussuunnittelua ja toteutusta. Joissakin tapauksissa tarvitaan myös muutoksia asemakaavoihin.

Vähähiilisen liikkumisen edistäminen				
Tavoite ja mittarit	Toteutuminen	Kaupungin arvio	Tarkastuslautakunnan arvio	
Mittarit Tehdyt toimenpiteet	Suunnitelmat valmistuneet.	Toteutuu	Tavoite ei ole toteutunut	✗
Tavoitetaso Sitoutetaan yhteistyötasot laajasti vuonna 2024 valmistuneeseen kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaan ja aloitetaan edistämishjelman mukaiset toimenpiteet.			Miten vähähiilisestä liikkumisesta on viestitty orimattilalaisille?	

			Mitä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman mukaisia toimenpiteitä on tehty? Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toteuma ei vastaa asetettua tavoitetasoa.	
--	--	--	--	--

Toimialan vastaus:

Kävelyn- ja pyöräilyn edistämishjelma on nähtävillä kaupungin kotisivuilla ja jokaisen toimialan vastuulla on edistää vähähiilistä liikkumista ja tiedottaa siihen liittyvistä asioista toimenpideohjelman mukaisesti. Edistämishjelman mukaisia elinvoimatoimialan toimenpiteitä: - - Peltolan puistoraittien rakentaminen valmistui vuonna 2025, ja uutta korkeatasoista kevyen liikenteen väylää tuli sen myötä Orimattilaan lisää noin 800 metriä. Latolantielle on valmistunut suunnitelma liikenneturvallisuuden parantamiseksi.